

Ústavní soud

Joštova 625/8

660 83 Brno

DS: z2tadw5

Sp. zn.: (nepředchází)

- Stěžovatel:** **Vlastimil Pechanec**, nar. XXX
XXX
- Zastoupen:** Mgr. Robertem Cholenským, Ph.D., advokátem
Bolzanova 461/5
618 00 Brno
DS: 764rs4p
- Účastník:** **Vrchní soud v Praze**
nám. Hrdinů 1300/11
140 00 Praha 4
DS: 3fvabbh
- Vedlejší účastník:** **Vrchní státní zastupitelství v Praze**
nám. Hrdinů 1300/11
140 65 Praha 4
DS: uzcaety

Ústavní stížnost

směřující proti usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. března 2016, sp. zn. 7 To 19/2016,
podaná podle ustanovení § 72 odst. 1 písm. a) zákona č. 182/1993 Sb.,
o Ústavním soudu (dále jen „ZÚS“)

Elektronicky

Plná moc

Přílohy: dle textu; podle seznamu

I. Rekapitulace

[1] Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 29. března 2016, sp. zn. 7 To 19/2016 (dále jen „*napadené usnesení*“), byla zamítnuta stěžovatelova stížnost proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 11. prosince 2015, č. j. 6 T 1/2002-1253, kterým tento soud zamítl stěžovatelův návrh na povolení obnovy řízení v jeho trestní věci.

[2] Neboť napadeným usnesením bylo porušeno stěžovatelovo právo na spravedlivý proces a stěžovatel nemá k dispozici žádné další opravné prostředky, jimiž by proti němu mohl brojit, nezbývá mu nyní než obrátit se na Ústavní soud touto ústavní stížností.

Důkaz: usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. března 2016, sp. zn. 7 To 19/2016 – v příloze

II. Stížní body

II.A Obecně

[3] V trestní věci, jejíž obnovy se stěžovatel před obecnými soudy domáhá, jde o trestný čin vraždy podle § 219 odst. 1, 2 písm. g) trestního zákona, za nějž byl stěžovateli uložen výjimečný trest odnětí svobody v trvání sedmnácti let.

[4] Bez dalšího je tedy zřejmé, že se jedná o věc mimořádně závažnou, jejíž ústavně-právní konotace není potřebné rozvádět nebo dále dokládat. Stejně tak by bylo nadbytečné vysvětlovat, jaký dopad do základních práv stěžovatele má skutečnost, že se objevily nové, dosud neznámé skutečnosti a důkazy, které jsou schopné vzbudit důvodné pochybnosti, zda se stěžovatel trestného činu, za který byl odsouzen, skutečně dopustil, a obecné soudy přesto stěžovatelův návrh na povolení obnovy trestního řízení zamítly.

[5] Přístup obecných soudů je založen na absolutisaci ustanovení § 2 odst. 5 trestního řádu (dále jen „*TrŘ*“), podle něhož musí být v trestním řízení zjištěn skutkový stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti; krajský i vrchní soud z toho efektivně vyvozují, že obnova řízení ve prospěch obviněného je tak z principu vyloučena: jestliže orgány činné v trestním řízení jednou zjistí způsobem předpokládaným ustanovením § 2 odst. 5 TrŘ skutkový stav, pochybnosti o správnosti jejich závěrů nemohou vzbudit žádné nové skutečnosti a důkazy, což je akcentováno faktem, že podle platného práva projednává návrh na povolení obnovy řízení tentýž soud – a tentýž senát – který rozhodoval v řízení původním, a měl by tedy přezkoumávat správnost svého vlastního rozhodnutí.

[6] Stěžovatel před Ústavním soudem neskrývá, že obhajoba, již uplatnil v původním řízení, byla nepříliš kvalitní a jeho tehdejší obhájci nevyužili všech možností, které se nabízely, a nepostupovali dostatečně efektivně. Na to ostatně nepřímo poukázal Vrchní soud v Praze, když v napadeném usnesení argumentoval tím, že o kapesním zavíracím noži, o němž je nyní stěžovatel přesvědčen, že byl vražednou zbraní, původní obhajoba naopak tvrdila, že vražednou zbraní být nemůže.

[7] To však nemění nic na tom, že stěžovatel se skutku, pro který byl odsouzen, nedopustil, a nové důkazy, které byly soudu předloženy, jeho vinu natolik zásadním způsobem zpochybňují, že je namístě trestní řízení obnovit a touto otázkou se znovu ve světle nové důkazní situace zabývat.

[8] Původní řízení bylo poznamenáno enormním společenským tlakem na dopadení a odsouzení pachatele, protože se jednalo o vraždu příslušníka romského ethnika, jež měla být, podle toho, co naznačovaly první shromážděné důkazy, spáchána z rasové pohnutky. Tento tlak vedl k tomu, že orgány činné v trestním řízení se místo toho, aby řádně zhodnotily důkazní situaci a na jejím základě odhalily skutečného pachatele, soustředily na usvědčení osoby, kterou jako pachatele mylně a zřejmě i účelově označili přímí svědci události, přestože tomu protiřčila celá řada zjištění a skutečností, které naopak stěžovatele vyvíňovaly a činily závěr o tom, že by mohl být pachatelem, neudržitelným.

II.B Původní nalézací řízení

[9] Protože Ústavnímu soudu, na rozdíl od obecných soudů obou stupňů, je projednávaná skutková materie předkládána poprvé, stěžovatel pokládá za účelné ve stručnosti nastítnit důkazní situaci, která tu byla v původním řízení.

[10] Stěžovatel byl za pachatele vraždy poškozeného Otto Absolona označen na základě svědeckých výpovědí svědků Romany Ž., Marcely K., Jana L. a Milana M. (rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 17. října 2002, str. 30), kteří jej shodně za označili za útočníka, jenž krátce před půlnocí dne 20. července 2001 na diskothece *V zatáčce* ve Svitavách poškozeného napadl a zranil tak vážným způsobem, že poškozený následujícího dne ve svitavské nemocnici na následky těchto zranění zemřel.

[11] Jak však vyplývá z procesního spisu, všichni tito svědkové, vedle toho, že shodně uvedli, že pachatelem útoku byl stěžovatel, vypověděli, buď že útočník měl tmavé oblečení, a to jak tričko, tak kalhoty – přičemž stěžovatel byl oblečen v bílém tričku a světlých, téměř dobřela sepraných riflích – anebo, v jednom případě, že si oblečení stěžovatele nemohou vybavit.

[12] To je případ svědkyně **Romany Ž.**, která v přípravném řízení uvedla (č. l. 160), že si barvou oblečení, které měl útočník na sobě, není jistá, a v hlavním líčení (č. l. 638–643) se k této otázce již nevyjadřovala.

[13] Ostatní svědkové si však oblečením, které měl vrah O. Absolona na sobě, jisti byli.

[14] O svědkyni **Marcele K.** je zmínka ve výpovědi policisty Martina Konečného, který uvedl (č. l. 286):

„[M. a K.] [n]ejdříve nechtěly uvést[,] kdo Absolonovi ublížil, a tak jsem je začal přesvědčovat, že to potřebuji nutně vědět. Nevím[,] z jakého důvodu to nechtěly hned říci, ale bylo to zřejmě ovlivněno tím jejich hysterickým stavem, jedné z nich nebylo ani pořádně rozumět, protože se při hovoru zajíkala. Trvalo to minimálně ¼ hodiny, než jsem z nich dostal nějaké slovo nebo vyjádření[,] a teprve po této době jsem se od nich dozvěděl, že to udělal Vlastimil Pechanec. Neuváděly však[,] kde se to mělo stát, ani jakým způsobem, ani zda tomu byly přítomny nebo nějaké další konkrétní skutečnosti. Mluvily obě na přeskáčku a z toho jejich hovoru jsem tedy vyrozuměl, že přišly do toho baru a ten Pechanec to udělal. Pechance také popisovaly, říkaly, že měl být celý v černém oblečení, že měl mít černé kalhoty, černé tričko nebo mikinu a černou bundu.“

[15] I sama M. K. uvedla dne 21. července 2001, tedy bezprostředně po vraždě, že pachatel byl „v tmavším oblečení“ (č. l. 167).

[16] Chování svědka **Jana L.** bezprostředně po činu popsal ve své výpovědi policista Jiří Zika (č. l. 294):

„První informaci jsem se dozvěděl až teprve od jistého L. Jana, který uváděl, že došlo k pobodání osoby jménem Absolon, že k tomu došlo mezi vchodovými dveřmi do baru V zatáčce. L. také tvrdil, že to viděl. K pachateli se vyjadřoval, že to byla pro něho neznámá osoba a v popisu uváděl, že to byl muž v tmavém oblečení, bližší popis je uveden v úředním záznamu, který jsme sepsali následujícího dne. [Poznámka stěžovatele: Tento úřední záznam se v trestním spisu nenachází a návrh obhajoby na provedení důkazu operativním spisem policie, kde by tyto prvotní úřední záznamy měly být založeny, krajský soud jak v původním řízení, tak v řízení o návrhu na obnovu zamítl.] Současně svědek uváděl, že pachatel poté, co poškozeného bodl, utekl z baru někam k parku. Podle tohoto popisu jsme začali zjišťovat[,] zda se pachatel nenachází mezi ostatními lidmi. Padlo podezření na Vlastimila Pechance a Roberta H., které jsme L. ukazovali, on tvrdil, že je nepoznal, že by to neměl být pachatel.“

[17] Svědek L. arci svou výpověď následně zcela změnil a již dne 13. srpna 2001 uvedl, že stěžovatele spolehlivě poznal a že ten „byl oblečený v bílé tričko a světle modré rifle“.

[18] Konečně svědek **Milan M.** uvedl v přípravném řízení (č. l. 210–211), že „pan Pechanec měl na sobě něco tmavého, tmavé tričko, tmavé rifle. Určitě se jednalo o tmavě modré nebo černé oblečení, vždycky takové nosil.“

[19] Jestliže tedy *ani jeden* ze svědků, kteří podle závěru soudu v původním řízení stěžovatele spolehlivě poznali, nedokázal popsat správně jeho oblečení – nehledě na další rozpory týkající se např. stěžovatelových vousů nebo místa, kde k útoku došlo – měl již tehdy učinit soud závěr, že o vině stěžovatele existují důvodné pochybnosti, a bylo jen důsledkem společenského tlaku na vyšetření rasově motivované vraždy, že soudy namísto toho na svou povinnost vyvěrající z ustanovení § 2 odst. 5 TrŘ resignovaly a uznaly stěžovatele vinným skutkem, jehož se nedopustil.

II.C Řízení o návrhu na povolení obnovy

[20] Za těchto okolností nepřekvapuje, že se postupem času objevují další důkazy, jež stěžovatele vyvíňují.

[21] V řízení o návrhu na povolení obnovy stěžovatel označil dva takové důkazy, a to znalecký posudek Kriminalistického ústavu Praha, který podrobil novému zkoumání nůž nalezený na dvorku diskothekey, kde k vraždě došlo, a subsidiárně nově získaný úřední záznam Městské policie Svitavy, jímž je dále zpochybňována svědecká věrohodnost klíčového svědka obžaloby Jana L.

[22] Kriminalistický ústav Praha zjistil, že na čepeli nože, který byl neznámou osobou v otevřeném stavu a potřísněný červenohnědou tekutinou odhozen na dvůr diskothekey, se nacházejí zbytky lidské krve, jejíž krevní skupina se shoduje s krví poškozeného, a na noži se nepodařilo stanovit DNA odsouzeného; v jednom ze stěrů s vnitřní plochy nože byla naopak zjištěna v dostatečném množství a majoritě DNA jiné osoby, o níž se lze domnívat, že by mohla být skutečným majitelem tohoto nože.

[23] K tomu přistupuje závěr pachové zkoušky, provedené krátce po činu, při níž se nezjistila shoda mezi pachem s nože a pachovou konservou odsouzeného; daktyloskopické otisky nebyly s nože nikdy sejmuty.

[24] Obecné soudy na toto zjištění reagovaly tak, že zpochybnily domněnku, že tento nůž je vražednou zbraní, aniž by se ovšem jakkoli vypořádaly se skutečností, kde, kdy a v jakém stavu byl nůž nalezen.

[25] Takové posouzení věci je arci v tak hrubém rozporu s důkazní situací, že představuje zásah do práva na spravedlivý proces, neboť se vymyká veškeré myslitelné logice: jestliže by tento nůž nebyl tou zbraní, jíž byl veden útok na poškozeného Otto Absolona, musel by

se onoho večera na svitavské diskotece odehrát jiný incident, při němž by se na čepel nože dostala čerstvá lidská krev se skupinovou vlastností „A“, a majitel nože by musel mít důvod, proč tento nůž odhodit z prostoru pánských toalet na uzamčený dvorek diskotečky.

[26] Toto vysvětlení však protirečí skutkovým zjištěním: žádný další incident než útok na O. Absolona nebyl onoho večera na onom místě zaznamenán.

[27] Jak stěžovatel uvedl ve svých procesních návrzích, k obnově jeho trestního řízení postačuje skutečnost, že na čepeli nože byla nově zjištěna lidská krev, protože již tento samotný fakt ve spojení s tím, že na noži nebyl zjištěn ani pach odsouzeného, ani jeho DNA, může vést k odlišnému závěru o stěžovatelově vině.

[28] Opačným rozhodnutím a zamítnutím návrhu na povolení obnovy řízení obecné soudy obou stupňů zasáhly do stěžovatelova práva na spravedlivý proces, jak je zakotven v čl. 36 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a je nyní na Ústavním soudu, aby stěžovatelovým právům poskytl ochranu.

III. Přípustnost a včasnost ústavní stížnosti

[29] Proti napadenému usnesení nemá stěžovatel možnost brojit žádným dalším opravným prostředkem, nezbyvá mu tedy než se obrátit na Ústavní soud ústavní stížností.

[30] Napadené usnesení bylo stěžovateli prostřednictvím jeho obhájce doručeno dne 28. dubna 2016, tato ústavní stížnost je proto podávána ve lhůtě dvou měsíců ve smyslu ustanovení § 72 odst. 3 ZÚS.

IV. Závěrečný návrh

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje, aby Ústavní soud po projednání jeho ústavní stížnosti vydal tento

n á l e z :

1. Usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 29. března 2016, sp. zn. 7 To 19/2016, bylo porušeno stěžovatelovo právo na spravedlivý proces.

2. Toto usnesení se proto r u š í .

V Brně dne 28. dubna 2016

Vlastimil Pechanec

Seznam příloh:

1. *plná moc*
2. *usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. března 2016, sp. zn. 7 To 19/2016*